

Lemminkäinen : Dört Efsane, Op. 22

1.Lemminkäinen ve Saari Adası'nın Kızları 2.Tuonela Kuğusu 3. Lemminkäinen Tuonela'da 4. Lemminkäinen'in Eve Dönüşü

Bir tıp doktoru olan Elias Lönnrot (1802-1884), Finlilerin anavatanı sayılan Karelia bölgesinde uzun araştırmalar yaptıktan sonra 1835'te, halk ozonları yoluyla ağızdan aktarılan destanı 12.000 dizelik 32 şiir (Runo) şeklinde yayımlamış, 1849'da 23.000 dizelik 50 Runo olarak geliştirmişti. Böylece, Güney-Kahramanlar Yurdu anlamına gelen Kalevala adını taşıyan eser tamamlanmış oldu. Kalevala, Finli sanatçılara, Aleksis Kivi'ye trajedilerinde, Gallen-Kallela'ya resimde, Jean Sibelius'a müzikte esin kaynağı oldu.

1.Destan : Koyu bir milliyetçi olan ve camanın kullanılan dili İsveççeye karşın Finceyi yeğleyen eşinin etkisiyle Sibelius, Fin halk efsanelerine daha çok ilgi duydu. Kalevala'nın çapkın ve neşeli karakteri Lemminkäinen'in adını verdiği Dört Efsane'yi 1893-1895 yılları arasında besteledi. Bu dört senfonik şiirden ilki 1895'te tamamlanan "Lemminkäinen ve Saari Adası'nın Kızları" adını taşır. Daha sonra, 1897'de ve 1939'da düzeltilen senfonik şiirde çok ılımlı çabuklukta (Allegro molto moderato) tempoda Lemminkäinen adlı delikanlının

evlenmeye karar vererek komşu adalarda yaşayan güzel kız Kyllikki'yi ailesinden istemeye gidişini canlandırır. Kızlar bir arada oturmuş, eğlenmektedir. Önce delikanlı ile alay eder, sonra da onunla dost olurlar. Lemminkäinen sonunda kızı kaçıtır. Bu bölüm, 11. Runo'da yer alır. (Süre 15').

2.Destan : 14. Runo'da sözü edilen ölümün simgesi olan kuğuyu canlandırır ve "Tuonela Kuğusu" adını taşır. Aslında önceleri üçüncü destan olan bu senfonik şiirde "Ölümler Diyarı – Manala" adı verilen Tuonela, kapkaranlık, güçlü ve geniş ırmak akıntılarıyla kuşatılmış, gizemli bir yerdir. Kuğu, Ölümler tanrısı Tuoni'nin emrinde, dalgalar üzerinde aldatici şarkısıyla ölenlerin ruhunu çağırıp dolaşmaktadır. Bu dört destan arasında en başarılısı olan ve 1893'te yazılan Tuonela Kuğusu, ağırca ve çok tutumlu (Andante molto sostenuto) tempoda, elejik bir ezgiyle başlar. Davulların yumuşak sesleri ve yaylı çalgıların sürdünli hafif eşliğinde İngiliz kornosu 9/4'lük ölçüde bu çağırışı duyurur. Zaman zaman kontrbasın katılmadığı yaylılar bu aldatici sireni unison

olarak vurgular. Geceyarısı güneşinin mat ışığında söylenen bu ezgiye birinci viyolonsel ya da viyola ile – sanki ölümlü bir ruh Tuonela’ya ulaşmış gibi – yanıt verilir. Metal üfleme çalgılar uzun bir sessizlikten sonra, sürdünli birinci kornonun kuğunun şarkısının bir kısmının ekolu tekrarıyla canlanır. Sonra da müzik doruğa ulaşır (con gran suono). Bunu yaylı çalgıların yayın tersiyle (col legno) çok hafif (pianissimo) çalışı izler. Kanat tüylerinin hafif hareketini simgeleyen bu gizemli havadan sonra, arabesk motiflerle canlandırılan kuğunun son cümlesi duyulur. Sonra yaylı çalgılar yayı normale çevirerek eseri azar azar ağırlaşan (poco a poco meno moderato) tempoda sona ulaştırırken viyolonsel in ezgisi buna katılır. (Süre 9’).

3.Destan : “Lemminkaeinen Tuonela’da” adını taşır. Önceleri ikinci destan olarak çalınan bu dramatik ve diğerlerine oranla daha karmaşık müziği Sibelius yine 1895’te yazmıştır. Ağır ve geniş (Il tempo largamente) tempodaki bu bölümde genç gelin Kyllikki, eşinin akşam eve gelmediğini görünce ona verdiği sözü tutmayıp kasabaya inmiş, buna kızan Lemminkaeinen de evi terk ederek uğursuz Pohjola’ya yeni bir kız bulmaya gitmiştir. Pohjola’da (kuzeyda Laponya’da) beğendiği kızın annesi ondan birçok şey ister. Önce bir ren geyiğini, sonra da

şeytanın ağzından ateş saçan atını getirir. İsteklerin sonuncusu da Tuonela’nın kuğusunu vurup getirmesidir. Lemminkaeinen, Tuoni’nin kara sularına, Manala ırmağına dalar; ok torbası sırtında, yayı omuzundadır. Ancak, Pohjola’nın kör ihtiyarı, keçe külahlı yaşlı çoban sudan bir yılan çıkarır. Dehşet saçan bir boru gibi yılanla Lemminkaeinen’in kalbini deler ve onu öldürür. Kılıçla önce beşe, sonra sekize böler ve suya atar. Fakat anası,oğlunun evdeki saç fırçasından kan çıkınca felaketi anlar. Irmağa giderek demir bir tırmıkla parçaları toplar, onları birleştirerek kutsal Tapiola merhemiyile Lemminkaeinen’e yeniden yaşam kazandırır. Üçüncü destan 14. Runo’da yer alır. (Süre 15’).

4.Destan: “Lemminkaeinen’in Eve Dönüşünde ise, huzuru bulamayan Lemminkaeinen, eve, annesinin yanına döner. Geçmişini tartmış, dertlerinden ve kaygılarından kurtulmuştur. Huzur içinde eve döner. Ancak Sibelius 2/4’lük ölçüde, hızlı ve ateşli (Allegro con fuoco) tempoda başlayan ve çok hızlı (Quasi Presto) tempoda süren eserde temaları ve olayları doğrudan belirlememiş, efsane ile kısıtlamamış, bu nedenle güçlü hızlanmalarla tempoyu özgür bırakmış, ayrıca büyük bir orkestra kullanmıştır. Dördüncü destan destan 15. Runo’da yer alır. (Süre 7’).

- Aktüze İ. Müziği Okumak. Cilt 5. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.
- [http://imslp.org/wiki/Lemmink%C3%A4inen_Suite,_Op.22_\(Sibelius,_Jean\)](http://imslp.org/wiki/Lemmink%C3%A4inen_Suite,_Op.22_(Sibelius,_Jean))
- Jean Sibelius /// Lemminkäinen Suite, Op 22
<https://www.youtube.com/watch?v=JE9fQ6u20mU>
- Sibelius: Lemminkäinen Suite - Turku PO/Sejerstam (2015)
<https://www.youtube.com/watch?v=km2YxRdGWDU>